

1942 EN ONZE RECHTSSTAAT

De afgelopen zomertijd werd ik als bisschop van 's-Hertogenbosch verschillende keren indringend geconfronteerd met de Tweede Wereldoorlog. Eind juli was ik te gast bij de karmelieten van Nijmegen. Tijdens een inspirerende studiedag herdachten zij dat in 1942, nu dus precies 75 jaar geleden, hun beroemd geworden ordegeenoot Titus Brandsma in Dachau door marteling en uitputting om het leven kwam. Pater Titus werd intens gehaat door de Duitse bezetter omdat hij, namens onze bisschoppen, de katholieke media voor nationaalsocialistische invloed wilde behouden. Uiteindelijk bracht hem dat de dood in het concentratiekamp.

Dodenlijst

Half augustus vierde ik op het landgoed De Hiersenhof van de familie De Quay te Beers met een paar honderd gelovigen de Eucharistie. In datzelfde jaar 1942 behoorde prof. Jan De Quay, de latere premier, tot de honderden notabelen die de Duitse bezetter als gijzelaars vasthield in Sint Michielsgestel. De gijzelaars moesten met hun leven instaan voor de rust in bezet Nederland. Na een aanslag door het verzet, begin augustus 1942, in Rotterdam wilden de Duitsers als vergelding minstens 20 gijzelaars doden en prof. De Quay stond op de dodenlijst. Uiteindelijk

werden er maar 5 gijzelaars gefusilleerd en ontsprong Jan de Quay de dodendans.

Recht van de sterkste

Deze twee gebeurtenissen uit de Tweede Wereldoorlog scherpten mij weer om uitermate nuchter te denken over ons, mensen. Als schepselen van God zijn wij geroepen om lief te hebben en te dienen maar steeds opnieuw wordt duidelijk dat wij daarin falen. Mensen kunnen intens liefdeloos zijn en intens gaan haten. Dat geldt voor ieder van ons maar dat gold zeker in de tijd van het nationaalsocialisme. Toen de nazi's de macht in Duitsland en een groot deel van Europa hadden veroverd, zat het anti-evangelie immers stevig op de troon. Niet de naastenliefde en het recht van de zwakke bepaalden het beleid maar het recht van de sterkste. Wij weten dat miljoenen mensen, waaronder alleen al zes miljoen Joden, op een fabrieksmatige wijze zijn uitgeroeid. Ongetwijfeld een van de meest vreselijke dieptepunten uit de menselijke.

Dankbaar

In 1945 kwam er gelukkig een einde aan de nationaalsocialistische terreur. Na een periode van vreselijke duisternis ging het licht weer schijnen. De herdenking van pater Titus en de viering op het landgoed van de familie de Quay maakten mij duidelijk hoe intens dankbaar wij in Nederland mogen zijn om te leven in een democratische rechtsstaat. Wij hebben een prachtige grondwet waarin een

groot aantal vrijheden is vastgelegd, waaronder de vrijheid van godsdienst en de vrijheid van meningsuiting. Wij hoeven niet bang te zijn dat de politie ons zonder duidelijke reden uit ons huis haalt. Wij hoeven ook niet te vrezen zonder fatsoenlijk proces, lange tijd in de gevangenis te belanden of, erger, te worden gedood. Tegelijk weten wij ook dat een dergelijke ordening van de samenleving geen vanzelfsprekendheid vormt.

Kwetsbaar

Van de huidige bijna 200 nationale staten in onze wereld voldeed, zo schat ik in, een groot deel niet aan de criteria om rechtsstaat te heten. Een en ander moet ons te denken geven. De Nederlandse rechtsstaat is het product van een langdurig historisch proces. De deugden, waarden en normen van ons christelijk geloof hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan de wording van de rechtsstaat. De rechtsstaat blijft echter altijd kwetsbaar. Een en ander legt grote verantwoordelijkheid op de schouders van degenen die tot politieke verantwoordelijkheid zijn geroepen. Wij moeten de rechtsstaat beschermen tegen kleine groepen religieuze fanatici die door terreur - dood en verderf willen zaaien. Maar evenzeer dreigt er uit populistische, nationalistische en extreem linkse hoek gevaar. Juist in deze tijd van onbehagen is het goed extra alert te zijn en onze kostbare rechtsstaat te beschermen.

Mgr. dr. Gerard de Korte

Agenda mgr. De Korte

Doordeweek: 8.30 uur H. Eucharistie in de kathedraal (met uitzondering van week Lourdesbedevaart)

oktober

- 1 10.00 uur viering 100 jaar Ewijk
14.30 uur H. Eucharistie Tilburg b.g.v. Kisifeest
- 2 11.00 uur Permanente Raad, Utrecht
- 3 Ergosymposium Rotterdam
- 4 15.00 uur Refo 500, Utrecht
- 5 10.00 uur stafvergadering
15.00 uur uitreiking boek dr. De Groot, Universiteit Tilburg
19.30 uur studieavond Rome-Reformatie, Tilburg
- 6 16.00 uur ontmoeting vrienden van de Zwolse basiliek in de kathedraal
- 8 9.30 uur Eucharistie en ontmoeting in Beek en Donk
- 9 16.00 uur commissie zaligverklaring
- 10 10.00 uur bisschoppenvergadering, Zeist
19.30 uur catechese Orde van Malta, Utrecht
- 11 installatie burgemeester Jack Mikkers
- 12 10.00 uur stafvergadering
14.00 uur dekensvergadering
20.00 uur Adelbertvereniging, Tilburg
- 13 14.00 uur Thijmgenootschap
- 14 - 21 diocesane bedevaart Lourdes
- 22 11.00 uur Eucharistie, Bergeijk-Weebosch
- 24 10.00 uur vergadering classes
19.00 uur paneldebat 500 jaar reformatie, Utrecht
- 25 19.30 uur visitatie Druten
- 26 10.00 uur stafvergadering
- 27 19.30 uur inleiding 500 jaar reformatie, Huizen
- 28 talentendag, Verkadefabriek
- 29 10.00 uur Eucharistie, Schijndel
15.00 uur herdenking Karl Leisner, Groesbeek
- 30 19.00 uur oecumenische avond, Catharinakerk Eindhoven
- 31 19.00 uur herdenking reformatie, Domkerk Utrecht

Benoemingen / ontslagen

De weleerwaarde heer **I.J.R. Aruldoss** te Budel: per 1 september 2017 benoeming tot pastor van de parochie Christus Koning te Veldhoven onder gelijktijdig eervol ontslag als pastor van de parochie Heilige Cornelius te Budel.

De weleerwaarde heer **S.J.P. Steijaert** te Hedel: per 1 september 2017 benoeming tot pastor van de parochie Heilige Franciscus te Kerkdriel

De eerwaarde heer drs. **B.P.G.M. Jansen** te Deurne: per 1 september 2017 benoeming tot bisschoppelijk gedelegeerde voor het katholiek onderwijs.

De weleerwaarde heer **Sunny Philip Ellickal** te Beneden-Leeuwen: per 25 september 2017 eervol ontslag als pastor van de parochie Sint Christoffel te Dreumel wegens terugkeer naar India.

In Memoriam

Op 23 juli 2017 is te Kranenburg overleden de zeereerwaarde heer **Jacobus Hubertus Johanna Cornelius Kuijpers**, emeritus-pastoor van de parochie HH. Petrus en Paulus te Kranenburg (Duitsland).

De zeereerwaarde heer Kuijpers werd geboren in Eindhoven op 30 juli 1931 en tot priester van het Bisdom van 's-Hertogenbosch gewijd op 15 juni 1957.

Hij was in het bisdom werkzaam als kapelaan te Helvoirt (parochie H. Nicolaas) van 1957 tot 1961, als kapelaan te Bladel (parochie H. Petrus) van 1961 tot 1965, als kapelaan te Druten (parochie HH. Ewalden) van 1965 tot 1971 en als pastoor van de parochies

HH. Victor en Gezellen te Afferden (van 1971 tot 1986) en H. Antonius Abt te Horssen (van 1984 tot 1986).

Met verlof van de bisschop was hij vanaf 15 maart 1986 werkzaam in het bisdom Münster (Duitsland), eerst als pastoor te Kleef-Reichswalde en vanaf 1995 als pastor van de parochie HH Petrus en Paulus te Kranenburg, uit welke functie hem wegens emeritaat per 1 augustus 2006 eervol ontslag is verleend.

Op 22 juli 2017 is te Druten overleden de eerwaarde heer drs.

Johannes Cornelis Eliberthus Maria van den Akker, emeritusdiaken van de parochie Heilige Franciscus en Heilige Clara te Druten.

Diaken Jan van den Akker is geboren te Druten op 2 december 1947 en tot permanent diaken van het bisdom van 's-Hertogenbosch gewijd op 28 september 2002 waarna hij werd benoemd tot diaken van de parochies H. Alphonso de Liguori te Beneden-Leeuwen en H. Willibrordus te Boven-Leeuwen. Per 1 mei 2009 is hij benoemd tot diaken van de parochie Druten en Puiflijk, per 1 september 2013 door fusie opgegaan in de parochie Heilige Franciscus en Heilige Clara te Druten, uit welke functie hem per 1 december 2014 eervol ontslag is verleend wegens emeritaat.

Mogen zij rusten in vrede!

Teens Together

Op zaterdag 11 november 2017 wordt in Middelrode een dag gehouden voor alle tieners (12-16 jaar) uit het bisdom van 's-Hertogenbosch onder de naam 'Teens Together'. Het wordt een dag om samen te vieren en te ontdekken, met een sportief karakter.

Ingrid van Zeeland, medewerkster van de afdeling Jeugd & Jongeren van het bisdom specifiek voor het diaconale tienerwerk, vertelt over de dag: “We zien vele initiatieven van tienergroepen in parochies en vinden dat zij en alle andere tieners ook een speciale dag verdienen om elkaar te ontmoeten, elkaar te leren kennen en om samen op een gezellige manier van elkaar te leren. Dit jaar hebben we speciaal voor deze dag contacten gelegd met Koninklijke Visio, expertisecentrum voor mensen die blind of slechtziend zijn. Er worden nu ook specifiek tieners met een visuele beperking uitgenodigd om deel te nemen aan deze geweldige dag. Dat maakt het extra bijzonder, omdat tieners leeftijdsgenoten leren kennen, die ze niet zomaar elke dag tegenkomen”.

De dag begint met een eucharistieviering om 10.00 uur in de Sacramentskerk, Driezeeg 40 te Middelrode. De dag wordt vervolgd met ontmoetingen, ervaringen en sportieve clinics in Dorpshuis ‘de Moerkool’, Driezeeg 20 te Middelrode. De dag zal rond 16.00 uur ten einde zijn.

De flyer voor de dag kan aangevraagd worden bij de afdeling Jeugd & Jongeren. Stuur hiervoor een berichtje naar: jongeren@bisdomdenbosch.nl.

Aanmelden kan via het evenement Teens Together op de Facebookpagina van Jong Bisdom Den Bosch of door een mail te sturen naar: jongeren@bisdomdenbosch.nl.

Begeleiders van tienergroepen kunnen een groep tieners in één keer opgeven via de e-mail.

Vermeld u bij de aanmelding de namen, adressen en e-mailadressen van de tieners en, in verband met de lunch, eventuele dieetwensen en/of allergieën.

Broeders van Taizé in ons bisdom

Twee broeders van Taizé komen van 14 t/m 23 november naar Nederland. Door iedere dag een andere stad aan te doen, bezoeken zij alle regio's van ons land. Op woensdag 22 november en donderdagochtend 23 november zullen zij het zuiden van het land bezoeken en te gast zijn in Tilburg en 's-Hertogenbosch.

Woensdag 22 november

Op woensdagavond is er een avond speciaal voor jongeren. Iedereen van 15 t/m 35 jaar is van harte uitgenodigd om 's avonds gezamenlijk te eten en mee te doen aan workshops in de stijl van Taizé.

Deze avond wordt afgesloten met een Taizéviering in de Petrus Donderskerk in Tilburg. Bij deze viering is iedereen welkom. Meer informatie over het programma is te vinden op:

www.jongbisdomdenbosch.nl. Jongeren kunnen zich voor de maaltijd en workshops opgeven tot 1 november door een e-mail te sturen naar: taizeintilburg@hotmail.com.

Donderdag 23 november

Broeder Sebastiaan (uit Taizé) nodigt allen die met tieners en jongeren werken (bijv. leerkrachten en begeleiders van tiener-/jongerengroepen) van harte uit op donderdagochtend 23 november in het St. Janscentrum in 's-Hertogenbosch. We zullen deze ochtend samen stilstaan bij het werken met tieners en jongeren en o.a. kijken wat Taizé hierin kan betekenen. Het is belangrijk dat mensen die met deze doelgroep

werken, de mogelijkheid krijgen om samen informatie uit te wisselen en inspiratie op te doen. Hier willen we met deze bijeenkomst graag aan bijdragen. Meer informatie over het programma vindt u op www.jongbisdomdenbosch.nl. We hopen van harte velen die werken met jongeren te mogen ontmoeten. U kunt zich tot 1 november voor deze ochtend opgeven door een email te sturen aan: taizeintilburg@hotmail.com

Brabantse Open Kerkendag 26 november

Op zondag 26 november wordt in Brabant een Open Kerkendag gehouden. Het streven is dat die dag zoveel mogelijk kerken – protestants en katholiek, plus zoveel mogelijk herbestemde kerken – in de provincie zijn geopend. Het evenement, een initiatief van de Brabantse Hoeders, wil Brabanders kennis laten nemen van het grote culturele belang van de kerken.

De Brabantse Open Kerkendag wordt georganiseerd om alle Brabanders te betrekken bij de toekomst van hun kerken. In voortgezet gebruik als godshuis of met een nieuwe bestemming. De bisdommen Breda en 's-Hertogenbosch houden mensen graag betrokken bij hun religieus erfgoed en zijn actief betrokken bij de organisatie van de dag.

In een brief aan de parochies benadrukte bisschop Gerard de Korte onlangs dat de rooms-katholieke kerkgebouwen op de eerste plaats het huis van God zijn. “Het bisdom wil graag participeren in de Open Kerkendag om juist die kant van het kerkgebouw te benadrukken en dat er rondom de prachtige kerkgebouwen, hartelijke en open parochiegemeenschappen hun gemeenschappelijk

geloof in Jezus Christus vieren.”

De bisschop hoopt dat parochies de deuren van de kerken wijd open zetten. “Zo kunnen wij tonen dat wij geloofsgemeenschappen zijn die hartelijk en gastvrij willen zijn voor gelovigen, zoekers en alle andere mensen. Ik hoop dat ontzettend veel mensen tijdens de Open Kerkendag over de kerkdrempel heen stappen en door het kerkgebouw komen tot een moment van gebed, tot stilte en bezinning of tot verwondering om het bestaan dat wij allemaal ontvangen hebben.”

Meer informatie over de Brabantse Open Kerkendag vindt u op:
www.openkerkenbrabant.nl

**Open Kerken
Brabant**
Zondag 26 november 2017

Colofon

De nieuwsbrief is een uitgave van het **bisdom van 's-Hertogenbosch**. De *BisdomNieuwsbrief* wordt gratis verspreid bij het pastoraal kader en bij belangstellenden.

Een bijdrage ter dekking van de kosten wordt op prijs gesteld (publiciteitsfonds)
NL63 INGB 0001 3284 65)

Aan- / afmeldingen en wijzigingen voor de nieuwsbrief kunnen doorgeven worden via het mailadres:
nieuwsbrief@bisdomdenbosch.nl

Bezoekadres:

Parade 11
5211 KL 's-Hertogenbosch
Postadres: Postbus 1070
5200 BC 's-Hertogenbosch
T: 073 523 20 20

E: nieuwsbrief@bisdomdenbosch.nl

W: www.bisdomdenbosch.nl

Verschijnt elf maal per jaar

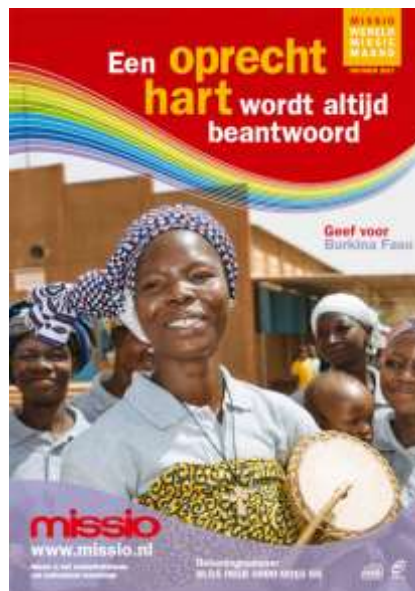
Wereldmissiemaand 2017: Burkina Faso

In de Wereldmissiemaand oktober besteedt Missio Pauselijke Missiewerken dit jaar aandacht aan de katholieke gelovigen in Burkina Faso. Het West-Afrikaanse land is relatief vreedzaam, maar zeer arm.

Het voormalige Opper-Volta veranderde zijn naam in 1984 in Burkina Faso. De naam betekent: land van de oprechte mensen. Het is een van de armste landen ter wereld. Een groot deel van de bevolking leeft van de landbouw. Met name de regio's die in de Sahelzone liggen, worden hard getroffen door klimaatveranderingen en droogteperiodes.

De helft van de meisjes in Burkina Faso wordt voor haar 18^e jaar uitgehuwelijkt. Steeds vaker zetten meisjes zich tegen dit lot van een gedwongen huwelijk. Ze vluchten en vinden bescherming bij zusters of in gezinnen van catechisten.

Het geloof in hekserij is in Burkina Faso wijd verbreid. De slachtoffers zijn meestal oudere vrouwen. In het opvangcentrum Delwendé in Ouagadougou wonen 245 vrouwen die uit hun

dorpsgemeenschap zijn verstoten omdat ze heks zouden zijn.

De katholieke Kerk blijft niet aan de zijlijn staan. Missiezondag is vooral het feest van de solidariteit. Daarom steunt Missio de zusters en de catechistenfamilies die de meisjes opvangen en de van hekserij beschuldigde vrouwen. Een derde project betreft de kinderen en jongeren die werken in de illegale goudmijnbouw.

Help onze medegelovigen in Burkina Faso.

Geef aan MISSIO Pauselijke Missiewerken in de collecte op Missiezondag 22 oktober of stort uw bijdrage op:
NL65 INGB 0000 0015 66
t.n.v. MISSIO Wereldmissiemaand, te Den Haag.

Meer informatie: www.missio.nl

Gerardusfonds

Bisschop de Korte heeft al jaren een grote betrokkenheid op samenlevingsvraagstukken en het werk van de oecumene. Als katholieken zijn wij geroepen om te streven naar een meer rechtvaardige samenleving en te werken aan meer eenheid onder de leerlingen van Christus.

De bisschop heeft hiervoor het Gerardusfonds opgericht. Uit dit fonds zullen diaconale en oecumenische projecten worden gefinancierd. Mensen die het Fonds van de bisschop willen steunen kunnen een grotere of kleinere gift overmaken op bankrekening:
NL48 ABNA 0403 9331 10
t.n.v. het Gerardusfonds
te 's-Hertogenbosch.

Bij voorbaat hartelijk dank!